

Én azt hiszem, hogy Laci szakmai tudása rendkívül megbízható. Másfele megy a társaság, nagyon sok képzésünk van, nagyon-nagyon sok az új ember, változatosak a módszertani hétvégék, nagyon sok fiatal jött föl szakértelemmel. Nekem végig az az érzésem – most nem bontom Tiborra, Juditra, Lacira –, hogy érdemes lenne feltenni azt a kérdést, hogy tényleg hol vannak a régi játszótársak... Szóval én arra lennék kíváncsi, hogy mitől keseredtek meg, vagy mitől maradtak el azok az emberek, akik olyan nagyon tiszta szívvel csinálták. Ennek több okát is látom, de tőlük szeretném megkérdezni.

Most az elnökökről beszéltünk, de Gabnai Kati, én őt is ide sorolom a többiek közé, az ő személyéhez mi köthető a drámatársaságnál? Szerintem megkerülhetetlen, és nyilván sok minden van, csak azok tudhatnak, akik ott voltak az ő közelében...

Én úgy gondolom, hogy Kati rendkívül színes egyéniség és annyi mindent tud, és annyira tele jó szándékkal az ügy iránt... ebben én száz százalékgig biztos vagyok. Kifelé nagyon jól képviselte a Drámapedagógiai Társaságot. A „kifelét” akár a hivatalos fórumokra is értem. Ő is mindig hirdette az ígét, idézőjelbe téve, szóval nem válogatott, hogy hova kell menni, hol kell csinálni. Vitákra emlékszem, és addig, amíg a viták szakmai kérdésekről szólnak, én nagyon boldog vagyok. És rettentő szomorú, ha kezdenek másról szólni!

Volt-e olyan szervezet, ami, avagy személy, aki segítette Éva nénit ez alatt a hosszú idő alatt? Akiket talán kihagytunk, de meg kell említenünk?

Nézd, végül is akiket említettünk, őket mindenki ismeri. Ha én most ezen kívül bárkit emlegetnék, nagyon félnék, hogy valakit kihagyok. A végeken lévő embereket nagyon szerettem. Sokan vannak. Sokkal többen, mint gondoljuk... Én most is azt mondom, és azt állítom, hogy igenis tudni kell, mit csinál a pedagógus, aki napi öt órában tanít, mi az, ami ma az iskolában reggeltől estig van, mit él át és milyen körülmények között dolgozik. Mert van egy mérce, amit szeretnénk elérni, és van egy valóság. Nekem mindig följebb kell emelnem, de neki kell segítenem, hogy meg tudja oldani ott lent, nem?

Éva néni annyira aktív, hogy ez nekem példamutató... Meddig szeretne dolgozni?

Amíg úgy gondolom, hogy van új ötletem. Amíg képes vagyok úgy bemenni egy órára, gyerekek vagy felnőttek közé, hogy nekik is jó, meg nekem is jó, addig csinálom. Pontosan tudom, hogy érdekcentrikus, érdekorientált a világ, amihez én már nem tudok alkalmazkodni, és nem is akarok. És ezért meg kell őrizni azokat a szép élményeket, amikben én jól éreztem magam. Ennyi! De hetvenen fölül én már meghívott vendég akarok csak lenni. Van még két évem, azt nem adom.

Köszönöm szépen, Éva néni!

Szakall Judit

Beszélgetőtárs: Takács Gábor

Szakall Judit 1988-tól a Marczibányi Téri Művelődési Központ (MTMK) igazgatója, nyolc éven át a Magyar Drámapedagógiai Társaság elnöke, korábban gyermekszínház-rendező, az Origo csoport vezetője, drámapedagógus, művelődésszervező, nem mellékesen anya, nagymama, felelőség – felsorolni is nehéz a „szerepeit”. A hazai drámapedagógia egyik édes szülője, ez biztos.

Az életedben mik a drámapedagógia gyökerei, mihez kapcsolódott, hol kezdődött?

Gyerekként a Dallos Ida kultúrházba jártam egy gyerekszínház csoportba. Takács Ágnes volt a vezetője, aki maga színitanodát végzett. A háború után a Népművelési Intézetbe került, ahol az volt a feladata, hogy pedagógusokat tanítson „beszélni”. Az Intézetben dolgozott fiatalként Montágh Imre, Keleti István, Mezei Éva is. A csoportban azzal együtt, hogy előadásokat készítettünk, technikai alapokat is kaptunk (beszéd, mozgás stb.). Nem sokkal utána én már csoportot vezettem középiskolás diákként, majd még ké-

sőbb kezdő, fiatal színészeket rendeztem: Ronyecz Mária, Csiszár Imre, Kertész Mityu (Kornis Mihály) voltak abban a csapatban, de ez mégse elsősorban színház volt, hanem inkább irodalmi színház. Akkoriban felfutóban volt ez a műfaj (60-as évek). 1973-ban Szentendrén, a tiszti klubban dolgoztam az első csoportommal. Fésűs Éva A kíváncsi királykisasszony című meséje volt az első rendezésem.

Tehát azt gondolod, hogy a gyermekszínház az egyik gyökere a drámapedagógiának?

Én azt gondolom, hogy a gyerekszínház azért kapcsolódhatott ennyire a drámapedagógiához, mert végül is az, hogy megélni, átélni kell valamit, hogy helyzetbe kerül a játzó, hogy improvizál, ezek közös vonások. A gyökerei hasonlóak, az eszközök, amikkel dolgozik hasonlóak. A drámapedagógiával igazából a hetvenes évek végén találkoztam...

Akkor már drámapedagógia néven?

Valami ilyesmi volt: dramatikus módszerek a színjátásban, így hívtuk, ha jól emlékszem. Pécsen volt egy gyerekszínházi fesztivál 1985 körül, ahol módszertani bemutatók voltak... nagyon érdekes volt, amit Mezei Éva csinált. Korábban is volt vele kapcsolat, jött a csoportjával hozzánk, a tiszti klubba játszani. Én nem tudtam, hogy ez drámapedagógia, csak azt láttam, hogy valami speciális módszer. Tehát Pécsen tartott egy foglalkozást, és ma már tudom, hogy az szakértői dráma volt. Mi voltunk a világ tudósai és gondolkodnunk kellett a gyerekek sorsán. Angliából hozta, ott tanulta. A Bogáncs utcai iskolában pedig megpróbálta adaptálni. Gondolom, nem pontosan azt csinálta, amit Angliában látott, hanem bizonyos dramatikus módszereket „vitt be” az oktatásba.

Milyen volt az a társadalmi közeg, amiben a hazai drámapedagógia elindult? A módszer vagy annak használata váltott-e ki ellenérzést? Akkoriban a drámapedagógia hordozott-e bármiféle politikumot?

Nagyon erősen kiütöttek a „drámás” foglalkozásokban a demokratikus elemek, a szabadság megélése. Nehéz nekem erről beszélnem, mert én igazából nem vagyok drámapedagógus. Én gyerekszínházi rendezőként könyvelem el magam. Azt tudom, hogy az én előadásaim nagy szabadságfokkal készültek, tele volt társadalomkritikával minden darabunk. Az első életjátékomat, a Persze, ez csak játék! – történetek a VII. b. életéből címűt egy iskolában nem tudtam volna elkészíteni, viszont a budapesti Magyar Néphadsereg Művelődési Házában kisebb volt felettünk az ellenőrzés. Megmondom őszintén, nem tudom, hogy használtam-e akkor ún. dramatikus módszereket. Amiket én tanultam, azt megpróbáltam beépíteni, de nem hiszem, hogy tudatosan használtam volna ilyeneket. Először Gabnai Katinál láttam például olyat, hogy az improvizációkból lehet készíteni darabot. Mezei Évát látva, majd az első képzések után úgy gondoltam, hogy mindazt, amit megismertem, azt nagyon jól lehet használni az iskolákban, hiszen azokkal megélhetővé lehet tenni a problémákat, a konfliktusokat. Láttam egy új módszert, amiről tudtam, hogy alkalmazható, de hogy ezt drámapedagógiának hívjuk, azt én csak később, már a 80-as években hallottam.

Milyen eseményhez vagy kihez tudod kötni magának a drámapedagógia kifejezésnek a megjelenését?

Nem tudok konkrétumot mondani. Emlékszem, hogy a nyolcvanas évek elején volt egy találkozó a III. kerületben, talán a Zichy-kastélyban, ahol többekkel együtt azon gondolkodtunk, hogy a dramatikus módszereket hogyan, miképpen lehetne alkalmazni az iskolai oktatásban. Különböző munkacsoportokban dolgoztunk, különböző életkorokra próbáltunk felvázolni használható dolgokat. A másik – számomra is – jelentős esemény a már említett 1985-ös pécsi találkozó volt. Emlékeim szerint egyik alkalommal gyerekszínházi csoportokat hívtak meg, másik alka-

lommal elsősorban módszertani bemutató volt, és csak kiegészítésképp voltak az előadások.

Hogyan hatottak rád például az említett találkozón látott módszertani bemutatók?

Érdekes volt... Ez nem a tanítási dráma volt még akkor, itt elsősorban játékokat mutattak, amiket be tudtam építeni a színjátszó foglalkozásaimba, de az egész nem állt igazán össze rendszerré. Rengeteg helyről kaptam impulzusokat, nagyon sokféle játékot tanultam, ma már nem is emlékszem, melyiket kitől. Keveredett a kommunikációs játék a Grotowski-tréninggel, az improvizációs technika Montágh beszédgyakorlataival. Tanultunk össze-vissza.

Triviálisnak tűnhet a kérdés, de mégis: szerinted mi volt a közvetlen oka a létrejöttének, illetve miért volt fontos a Magyar Drámapedagógiai Társaság megalakulása?

Hát, ezt, látod, nem tudom megválaszolni... Volt egy olyan oka, hogy a Magyar Művelődési Intézetben dogozott korábban Gabnai Kati és Debreczeni Tibor. Oda tartozott – egyebek mellett – a gyerekszínháznak az ügye is. Képzések indultak, kiadványokat adtak ki, igyekeztek a hazai és a külföldi jó példákat integrálni, elterjeszteni. Később volt egy összejövetel a Bem rakparton, ahol a társaság megalakulásáról tárgyaltunk. Őszintén szólva akkor én nem tudtam, hogy ez miért fontos... Az volt a cél, hogy legyen egy szervezet, ami összefogja a mindannyiunkat érdeklő dolgokat. Feltehetően azért volt erre szükség, mert Tibort akkoriban nyugdíjazták az intézetből, így ennek a területnek hirtelen nem lett gazdája. Ha ott marad az MMI-ben mint osztályvezető, talán nincs is szükség a társaság megalakulására, hiszen a többi szervezet bent maradt az MMI-ben.

Innen visszagondolva, jó pillanat volt ez a Társaság megalakulására?

...talán könnyebb lett volna, ha minden az Intézetben marad... Keserves éveket éltünk meg azzal, hogy civilként kellett ezt a dolgot képviselni, generálni és életben tartani... Személyfüggő minden – látod, az amatőr bábosoknak vagy az amatőr felnőtt színjátszóknak a mai napig nincs vagy csak nagyon hektikus képviselője van. A magánvéleményem az, hogy Tibor bántódása a nyugdíjazás miatt volt tulajdonképpen a katalizátora az alakulásnak. Pokoli energiákat kellett mozgósítani az induláshoz. De az első hívó szóra mintegy nyolcvan ember eljött. Szerintem ők mindannyian elsősorban a gyerek- és diákszínháshoz kötődtek. Nem tudom, hogy akkoriban bárkiről is ki lehetett volna-e jelenteni, hogy ő drámapedagógus... Ezzel együtt nyilván nem véletlen, hogy már akkor, 1989-ben Magyar Drámapedagógiai Társaságként indult a szervezet. Vagyis ez a szó, a módszer, az eszközrendszer a nyolcvanas évektől benne volt az emberek tudatában.

Tudsz mondani valakit, akiről biztosan tudod, hogy drámapedagógusként dolgozott már akkoriban?

Talán csak Mezei Éva. Tibort a múltja a színjátszás-hoz illetve a versmondáshoz kötötte; tudomásom szerint gyerekekkel sosem dolgozott, mindig középiskolás vagy főiskolás csoportjai voltak. Gabnai Kati a KISZ Művészegyüttesben foglalkozott gyermekszíntársulással. Ha a modern gyermekszíntársulás oldaláról nézem a dolgokat – amiben én is hiszek és dolgozom –, akkor azt kell mondanom, hogy mindannyian, akik ezt csináltuk, tulajdonképpen drámapedagógiai eszközöket használtunk a munkánkban. De nem győzöm hangsúlyozni, hogy ez nem a tanítási dráma volt. Nekem a 1991-es David Davis kurzus volt az, ami megvilágította, hogy a dráma tulajdonképpen micsoda. Főten értettem meg először, hogy mit jelent a tanítási dráma.

Gyerekszínjátó-rendezőként volt példaképed, volt valaki, akinek a munkái érdekeltek, aki esetleg egy-fajta mintaként szolgált?

Én próbafolyamatban senkit nem láttam. Akitől én tanultam, az Takács Ágnes volt, később Keleti István – akihez rendezői képzésre jártam. Ahogy például ő dolgozott, az szerintem egy nagyon jó pedagógiai munkával előkészített amatőr színházi munka volt. A dolgok egy részét hályogkovács módjára csináltam.

Miért volt fontos számodra a David Davis-kurzus?

Nekem addig a drámapedagógia semmi mást nem jelentett, mint a gyerekszíntársulás módszertanának a gazdagítását. Amit az előbb mondtam, azt pontosítanám: nem igaz, hogy azonnal megértettem a rendszert, inkább csak valamit felvillantott a Davis-kurzus, valamit, ami nagyon másnak és izgalmasnak tűnt. Nagyon sok időbe telt, amíg tényleg megértettem.

Azóta ért olyan impulzus, ami ilyen erős hatással volt rád?

Nagyon sok minden történt onnantól kezdve. Egy évvel a kurzus után voltunk Birminghamban, ahol komplex programokat, foglalkozásokat nézhattunk meg. A Big Brum társulatának TIE-programja nagyon hatott rám, előtte sosem láttunk ilyet. Szinte nem kaptunk levegőt, annyira érdekes volt. Úgy éreztem ugyanakkor, hogy sok mindent tudunk mi itthon abból, amit láttunk. Azt gondolom, hogy az a fajta modern gyerekszíntársulás, amit én is képviselek, sok mindent alkalmazott ezekből az új dolgokból is. Ahogy én közelebb viszem a figurát, a problémát, a konfliktust a gyerekekhez, az nagyon-nagyon hasonlított ahhoz, amit akkoriban másoktól láttunk

1989-ben vagy '90-ben Hollós József tartott egy háromnapos kurzust, amin már egyértelműen drámapedagógiai gyakorlatok, foglalkozások kerültek elő. Ennek már semmi köze nem volt a színjátszáshoz, problémafelvető és -megoldó formák voltak az előtérben.

Egy másik fontos pillanat, hogy 1990-ben, Lingenben, a németországi drámapedagógiai központban volt a világ első gyerekszíntársulók találkozója. 33 országból voltak ott produkciók és a bemutatók között workshopokat is szerveztek. Volt egy érdekes ellentmondás: miközben délelőtt ismerkedtünk a legkülönbözőbb „gyereknyitogató”, korszerű pedagógiai módszertani dolgokkal, esténként megnéztük a klasszikus betanításon-betanuláson alapuló előadásokat. Ebből a sorból szinte csak a mi előadásunk lógott ki erőteljesen.

1989-től az MTMK-ban dolgozott Kaposi Laci, az ő munkája nagyon keményen „belejátszott” abba, hogy el tudtunk indulni a programokkal. Mindaz, ami létrejött – ahogy mondani szokták – „nélküle nem jöhetett volna létre”. Olyan ő nekem, mintha fegyvertársak lennénk, nagyon hosszú idő óta, mintha szövetséget kötöttünk volna sok fontos, közös cél elérésére.

Idézet (felsorolás) a Marczibányi Téri Művelődési Központ Budapesti Drámapedagógiai Központ elnevezésű programsorozatának beszámolójából, 1991-ből, abból, ami a mi szervezésünkben történt:

1. drámapedagógiai tanfolyam
2. színjátó rendezői tanfolyam
3. Országos Gyermekszíntársulók Tábor
4. Országos Diákszíntársulók Tábor
5. mesterkurzus drámatanárok részére (Davis)
6. a határainkon kívül élő magyar drámapedagógusok, színjátók munkájának segítése
7. drámapedagógiai hétvégék
8. gyermekszíntársulók csoport és ifjúsági színpad működtetése
9. budapesti gyermekszíntársulók fesztivál

Ebben az időszakban indult el a könyvkiadás, a fogalmak tisztázása és magyarítása, többször volt szakmai találkozók sokak részvételével. A későbbiekben folyamatosan hívtunk ide neves előadókat, tartott itt előadást Eileen Pennington, Gavin Bolton, Geoff Gillham.

Ahogy ti gondolkodtatok a gyerekszíntársulóról, az honnan-miből jön? Miért ez a fajta gondolkodás volt szimpatikus?

Diákszíntársulóként is mindig az alternatív színház felé közeledtem... az avantgárd is nagyon hatott rám... Pilinszky... Living Theater... nem a betanításon alapuló valami... Már a középiskolában is nagyon nyitott életet éltem. Rengeteg helyre mentem, filmeket néztem, kerestem az újfajta kifejezőeszközöket – ebben nagy „segítség” volt a 60-as évek általános nyitása, az új impulzusok beáramlása. Nem mondom, hogy ez tudatos dolog volt a részemről. 16 évesen Pilinszky-műsort rendeztem, amit a zsűri döbbenet figyelt. Nem volt benne tudatos provokáció, egy életérzést akartam átadni. Akkor „tört be” az egzisztencializmus Magyarországra, én ennek a bűvöletében éltem akkor. Ma is azt mondom a 14-15 éveseknek, hogy mindent akarjanak, mindent csináljanak! Min-

denhova járjanak! Semmiből ne maradjanak ki! Minden be kell falni, be kell szippantani!

Micsoda lendület! Tényleg így gondolod?

Igen. Nagyon érdekes, mert ezzel együtt azt is gondolom, hogy a magam elementáris demokratikus vágya, meg szabadságvágya a protestáns gyökereimből jön. Én protestáns vagyok – ennek az összes rebelliós hajlamával... ez minden munkámban benne volt.

Mik azok az alapértékek, amik ide tartoznak?

A rettenetes nagy kritika mindennel szemben, ami csípi a szemem. Fuldokló érzéseim vannak a mai napig is, bizonyos dolgoktól megőrülök! Nem véletlen, hogy a gyerekekkel készített műsoraimban nagyon erősen benne volt az iskolakritika, társadalomkritika, az iskolai ünnepélyek borzalma, a szülők világa... Mindez a mai napig megvan. Ha bemész egy iskolába, olyan borzalmas, kiüresedett, ünneptelen, cselekvéstelen és érzéstelen ünnepségek vannak, hogy az elképesztő! Nem változott szinte semmi ezen a téren! Miért nem változik? Hiába volt a rendszerváltás, olykor épp csak a fejleceket írták át. Az igazságvágy az, ami szerintem bennem nagyon erős. A nagy szenvedéseim, a nagy zokogásaim általában a nagy igazságtalanságok okán voltak. A szolidaritás is nagyon fontos nekem és a mindenfajta hamissággal, csillogással szembeni ellenérzés... vagyis egyfajta puritánság. Én mindig bele tudtam, bele akartam vinni a világról alkotott véleményemet a munkáimba.

A tanítási dráma az ilyen vizsgálódásra nagyon alkalmas, és úgy tűnik, hogy valahol találkozik a te protestáns elveiddel is.

Igen, és azzal együtt, hogy én nem tudom a tanítási drámát tanítani, nem vagyok gyakorlott drámatanár, alkalmaztam már, csináltam ilyen foglalkozást, de mégsem értek hozzá annyira, szóval ezzel együtt annyira fontosnak tartom, hogy ezért mindent megteszek. Amikor én nyolc évig a társaság elnöke voltam, akkor az volt a fő célom, hogy ezt a módszert bevigyük az iskolákba. A tanítási dráma demokráciára nevel, öntudatra nevel, megtanítja, hogy te is vagy valaki, hogy önálló véleményed lehet! És vigyük tovább a párhuzamot: a protestánsoknál a XVII. századtól választott presbitérium dönt a fontos kérdésekben, ennek hagyományát, erejét a 60-as évek magyar politikájában is tudták érvényesíteni.

Ha ma dolgoznál egy gyerek- vagy diákszínjátszó csoporttal, mit rendeznél? Mások lennének a módszerek, mint régen?

Én is – másokkal együtt – ún. egymondatos alkotó ember vagyok, mindig ugyanazt a mondatot mondom, csak másképpen. Nem hiszem, hogy máshogy csinálnám, én mindig ugyanazt beszéltem. Ma is a gyerekekkel együtt készíteném az előadást az első pillanattól fogva. Hogy miről szólna? A szorongásokról, amit talán az egyéniség elvesztése, az egyén elveszettsége okoz, a közösségépítésről, amiről ma

nem divat beszélni, az egymásba való kapaszkodásról, a másik emberből való erőmerítésről. Nem tud az ember megváltozni, csak azt tudja adni, ami igazán fontos a számára. Azt gondolom, hogy amit „itt a Marczibányi Téri Művelődési Központban igazgatóként csinálok, abban ugyanez van benne. Aki idejön, talán megéri azt az atmoszférát, ami itt van. Ez egy teljesen tudatos építkezés. Azt akarom, hogy itt olyan viszonyban legyenek egymással az emberek, hogy adott esetben segíteni tudjanak egymásnak. Nem akarom, hogy magányos szigetekként éljünk. Tudjunk róla, hogy ott a másik ember is, lehet hozzá fordulni. Azt is akarom, hogy mindazok, akik még itt élnek velünk, például a Káva és a Kerekasztal tagjai, ők is érezzék, hogy ez az otthonuk, ez egy bázis. Itt mindenkinek fontos a munkája! Vagyis nekem, mint igazgatónak az a dolgom, hogy ennek a sok-sok fontos munkának a bázisát megteremtsem. Legyen egy ház, legyen fűtés, legyen pénz a programokra, jöjjenek a gyerekek, tudjunk szervezni. Azt gondolom, hogy ez a ház a hazai drámapedagógia szempontjából katalizátorként működött és működik. Az igazgató személye meghatározza az intézményt. Az, hogy ma itt erről beszélünk, hogy a drámapedagógiának itt otthona van, ez akkor kezdődött, 1988-ban, mikor idekerültem. Hangsúlyozom, hogy mindabban, ami itt megszületett, óriási szerepe volt, van Kaposi Lacinak. Itt mindenkinek egy közös célja van: az emberek belülről építkezzenek, mindenkinek egy kicsit jobb, tartalmasabb legyen az élete.

Ha vissza lehetne utazni az időben és lenne rá hatalmad, mit változtatnál meg akár a Társaság életében, akár az egész hazai drámapedagógia életében?

Hajjaj! Először is a Magyar Drámapedagógiai Társaság helyett Magyar Drámapedagógiai Intézet lenne. Biztos alapokon állna, nem a civil szférában lenne, kiszolgáltatva mindennek. Ha egy önálló oktatási, közművelődési, pedagógiai intézet lenne, nem tartozna igazán sehova, de mindenhova tudna hatni. Országos pedagógiai intézmény lenne, ami speciális feladattal rendelkezik, megkapná azt az anyagi biztonságot, ami soha nem volt meg a társaságnak. Nekem a legnagyobb szenvedéseket, a legtöbb gyomorgörcsöt, a legtöbb álmatlan éjszakát a társaság anyagi ügyei okozták. Tulajdonképpen csalunk, hogy működjön a társaság, tömködjük a „lyukakat”, de ez egy rettentő kötéltánc, biztos idegbaj. A mai magyar drámapedagógia megérdemelné, hogy teljesen stabil bázisa legyen! A stabilitás a legnagyobb probléma!

A drámapedagógia folyamatosan harcolta ki a helyét az oktatásban. Most, amikor az élményközpontú pedagógia kikerülhetlenné válik, a drámapedagógia is megkerülhetetlen. Én elengedhetetlennek látom a pedagógus-képzésben való nagyobb szerepének a ki-harcolását!

Arról a tapasztalatról beszélek, hogy a matematikától a környezeti nevelésig, a technikától a történelemig mennyivel jobban lehet ezzel a módszerrel eredményeket elérni, mint a hagyományos módokon. Ezt tu-

dom. Ami hátráltat bennünket: az egyes szaktárgyak nagyon erős lobbija, ezt a falat nagyon nehéz áttörni. Azt hiszem, hogy a hatalom, az Oktatási Minisztérium tudna ezen a helyzeten változtatni, ha ott valaki, valakik megértenék, hogy miért olyan rettentően fontos a drámapedagógia! Lehet, hogy sokak szemében a drámapedagógia még ma is csak valami módszertani hókusz-pókusz...

Sose akartál politikus lenni?

Én jó politikus vagyok, szerintem. A ház működtetéséhez erre volt szükség. Ez állandó lavírozást jelent, az érdekeinket a legkülönbözőbb fórumokon kellett, kell érvényesíteni! És tudod, itt is csak az igazságtalanság bántott igazán... ültem én már az Oktatási Minisztérium előterében zokogva, mikor a biztonsági őrök próbáltak magamhoz téríteni... Pedig nem vagyok az a sírós fajta, nem vagyok egy „lightos csaj”.

Székely István

Beszélgetőtárs: Glausius László

Az interjú előtt próbáltam információt gyűjteni rólad. Nem sok mindent tudtam összeszedni, s még annál is kevesebb publikációt olvashattam tőled. Az egyetlen dolog, amit mindenki megemlített veled kapcsolatban, az a Vörösmarty Gimnázium drámatagozatán végzett munkád. Lehetséges, hogy azért, mert eddigi életművednek az volt a meghatározó korszaka?

Sokkal korábbi időszakokkal kezdeném.

Akkor induljunk a kezdetektől! Nézzük meg időrendben a történeteket!

Az az igazság, hogy azért sem találkozhattál sűrűn a nevemmel az utóbbi években, mert mióta eljöttem a Vörösmarty Gimnáziumból, azóta meglehetősen kiesem ebből. A hely ahol dolgoztam messze volt, meg nem is ilyesmivel foglalkoztam. Teljesen normális gyerekeket tanítottam hat éven keresztül Pest egyik végén...

Szóval mikor is kezdődött a te történeted?

Az igazán aktív korszak mintegy 30 éve kezdődött. Hogy eljussunk a gyökerekhez – és nem csak rólam van szó, hanem úgy általában az egészről, szóval rettentő érdekes volt, hogy a drámapedagógiával kezdted a beszélgetést, hogy erről lesz szó, de azt is mondtad, hogy a diákszínjátszásról és a gyermekszínjátszásról is. Na most akkor drámapedagógia vagy színjátszás?!

Nos, ezt inkább én kérdezném!

Én azt gondolom, hogy még ma is szétválaszthatatlan a kettő. Noha már szépecskén szétválasztottuk, valamikor a hetvenes évek elején.

Egyszer kaptam egy beírást, talán hetedikes lehettem: „Judít az órán felállt, közölte: nekem ebből elegendem van, gyerünk haza!”

Mi a dolga ma a drámapedagógiának?

Hogy elváljon az ocsú a búzától... Hogy bizonyos helyzetekben ne mondhasa magáról bárki, hogy ő drámapedagógus! Ha 3-4 gyakorlatot csinál valaki, az még nem drámapedagógia! És ezzel együtt szeretném, ha a módszer hétköznapivá válna, ha teljesen beépülne a mi életünkbe és gyerekek életébe. Nem kéne ma már félni ettől a dologtól. Például ebben, a hétköznapi-válásban van nagyon nagy szerepe a színházi nevelésnek. Akik ide járnak, ezekre a foglalkozásokra, erre a módszerre, erre a gondolkodásmódra, erre a színházszerepre, erre a világlátásra szocializálódnak.

Hogyan jött először az ötlet, hogy színházat csinálj a gyerekekkel?

Jaj, hát ez nem volt kérdés – evidens volt! Azt nyilván hozzá kell tenni, hogy aki ilyenre adja a fejét, az maga csinált már ilyet az életében.

Arra következtetek, hogy te csináltál már azelőtt is ilyent, mielőtt tanítani kezdtél...

Természetesen. Egészen kisgyerekként az általános iskolában is már. Ez teljesen hagyományos színjáték volt, rendes szövegkönyvvel. Nem nagyon volt más. Aztán a Madách Gimnáziumban egyszer csak betoppan egy Verebes István nevű fiatalember, egy 14 éves diák, és azonnal színházat csinált. Egyébként ez lett később a Thália-stúdió. Maga köré gyűjtötte azokat, akik szeretnek színjátszani, s diákként elkezdünk vele dolgozni. Aztán én Szegedre jártam egyetemre, és ott volt az egyetemnek egy színtársulata, amit nem más vezetett, mint Paál István. Úgyhogy Paál István társulatába bekerülni, és ott dolgozni négy vagy öt évet, az felért két főiskolával. Én végig színjátszottam az egyetemet, meg végig írtam, meg rendeztem. És hát rengeteget tanultunk az Istvitől – nagyon sok pályán lévő került ki abból a műhelyből.

Mikor tudatosult, hogy drámapedagógia az, amivel te foglalkozol?

Körülbelül 30 éve. Mikor idefele jöttem, gondolkoztam azon, hogyan lehetne ezt az egészet érzékeltetni, és eszembe jutott egy metafora. Nevezetesen képzeljünk el ilyen picike kis fácskát, amit elültettek. A picike kis fácskát odaerősítették egy virágkaróhoz. A